

Najvyšší súd rozhodol v kauze G-komponent

Na začiatku tohto roka bolo zverejnené prvé rozhodnutie Najvyššieho súdu SR (ďalej len „Najvyšší súd“) v kauze G-komponent.¹

Najvyšší súd v tomto rozhodnutí rozhodol v prospech distribučnej spoločnosti² a zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Žiline³, ako aj Okresného súdu Žilina,⁴ ktoré zneli v prospech výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“).

Dôvody rozhodnutia Najvyššieho súdu

Najvyšší súd svoje rozhodnutie založil na závere, že zmluva o prístupe a pripojení uzatvorená v režime predošlej právnej úpravy – zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike (ďalej len „**Predošlý zákon o energetike**“), zostala aj po prijatí nového zákona o energetike v platnosti. Svoje rozhodnutie založil aj na tzv. eurokonformnom výklade smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „**Smernica**“).

Najvyšší súd SR dospel k záveru, že každý výrobca elektriny musel mať uzatvorenú nielen zmluvu o pripojení, ale súčasne aj zmluvu o prístupe, ktorú Predošlý zákon o energetike vyžadoval. Na tejto skutočnosti podľa Najvyššieho súdu nemení nič ani zmena právnej úpravy obsiahnutá v zákone č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej len „**Súčasný zákon o energetike**“), ktorý odlišne od Predošlého zákona o energetike upravuje niektoré zmluvné typy (vrátane zmluvy o prístupe a zmluvy o pripojení).

Záverom Najvyšší súd bez ďalšieho konštatoval, že zmluva o prístupe a pripojení uzatvorená podľa Predošlého zákona o energetike nie je v rozpore so Súčasným zákonom o energetike. Inak povedané, zmluva o prístupe a pripojení uzatvorená v režime Predošlého zákona o energetike platí aj naďalej a výrobca a distribučná spoločnosť nie sú povinní uzatvoriť novú zmluvu o prístupe v zmysle Súčasného zákona o energetike.

Okrajovo sa Najvyšší súd vyjadril aj k otázke aplikovateľnosti nále-

zu Ústavného súdu SR č. k. PL. ÚS 17/2014-132 (ďalej len „**Nález**“). Podľa názoru Najvyššieho súdu sa však citovaný Nález na spor nevzťahuje, pretože medzi stranami bola uzatvorená zmluva o prístupe podľa Predošlého zákona o energetike. Nález vyslovil protiústavnosť poplatku za prístup do sústavy len v prípadoch, ak zmluva o prístupe nebola uzatvorená.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu je pomerne prekvapivé a ťažko preskúmateľné, pričom voči jeho záverom možno mať viacero výhrad. Príkladom uvedieme niektoré z nich.

Rozpor rozhodnutia Najvyššieho súdu s Nálezom

Rozhodnutie Najvyššieho súdu je podľa nášho názoru v rozpore s právnym názorom Ústavného súdu vysloveným v Náleze. Ústavný súd totiž podal jednoznačnú odpoveď, že G-komponent možno účtovať len vtedy, ak je medzi stranami uzatvorená zmluva o prístupe v režime Súčasného zákona o energetike.

Ústavný súd pritom aj vymedzil predmet tejto zmluvy o prístupe ako „*právo „vpúšťať“ do distribučnej sústavy ním vyrobenú elektrinu na účely jej prenosu k odberateľom, resp. iným účastníkom trhu*“. Pokiaľ zmluva o prístupe neobsahuje aj záväzok k distribúcii elektriny, nie je možné hovoriť o zmluve o prístupe a účtovať G-komponent.

Nález sa týkal posúdenia súladu časti vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z. (ďalej len „**Vyhláška**“) s ústavou. V takomto prípade Ústavný súd posudzuje len súlad platných predpisov, pretože v opačnom prípade je konanie neprípustné.⁵ Rozhodnutie Ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov má najvyššiu právnu silu, pričom takéto rozhodnutia sú všeobecne záväzné a sú zverejnené v Zbierke zákonov SR.⁶

Pokiaľ teda Ústavný súd v Náleze vyslovil, že pre platné účtovanie G-komponentu sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy o prístupe, ktorá obsahuje záväzok k distribúcii elektriny, nemôže akákoľvek iná zmluva uzatvorená v režime Predošlého zákona o energetike, ktorá neobsahuje záväzok k distribúcii elektriny, zakladať povinnosť výrobcu platiť G-komponent.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia Najvyššieho súdu

Najvyšší súd len všeobecne konštatuje, že zmluva o prístupe a pripojení v režime Predošlého zákona o energetike je v súlade so Súčasným zákonom o energetike. Ide pritom o nosný záver, na ktorom Najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, pričom tento záver nie je žiadnym spôsobom odôvodnený.

Zmena zákona o energetike sa nesporne dotkla aj zmluvy o prístupe a zmluvy o pripojení. Tento záver vyplýva nielen z textu týchto zákonov, ale aj z dôvodovej správy, ktorá uvá-

dza, že vzhľadom na zamieňanie pojmov prístup a pripojenie do sústavy podľa Predošlého zákona o energetike sa zavádzajú nové definície týchto pojmov, ako aj príslušných zmlúv.

Rozhodnutie je v tomto smere podľa nášho názoru nepreskúmateľné, pretože z neho nie je možné dedukovať, na základe akých úvah dospel Najvyšší súd k tomuto záveru. Navyše, Súčasný zákon o energetike presne vymedzuje, čo sa považuje za prístup do sústavy, čo v Predošlom zákone o energetike nebolo uvedené.

Odklon od predošlých rozhodnutí Najvyššieho súdu

Ako prekvapivý je možné hodnotiť aj odklon rozhodnutia Najvyššieho súdu od predchádzajúcich rozhodnutí, ktoré nepripúšťali dovolanie pri výklade zmlúv.⁷ Pokiaľ teda Najvyšší súd vykladal, či je predmetom zmluvy o pripojení aj prístup do distribučnej sústavy, nevyhnutne musel vykladať zmluvu a skúmať vôľu strán, pričom výklad zmluvy v takomto prípade

predstavuje skutkovú otázku, pri ktorej nie je možný dovolací prieskum.

Nesprávna aplikácia eurokonformného výkladu Smernice

Eurokonformný výklad Smernice má svoje hranice, na ktoré poukázal Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“). Týmto sú najmä rešpektovanie všeobecných právnych zásad, akými je napr. právna istota a zásada retroaktivity.⁸ Vnútroštátne sudy však nesmú vykladať právo EÚ v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom ako celkom⁹. Takýto výklad je neprípustný.

Pokiaľ teda Najvyšší súd SR výkladom Smernice ustálil, že zmluva o prístupe a pripojení uzatvorená podľa Predošlého zákona o energetike obstoja aj vo svetle novej právnej úpravy, je takýto výklad v rozpore so Súčasným zákonom o energetike.

Bude vecou ďalšej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu, či predmetné

rozhodnutie budú nasledovať aj iné senáty tohto súdu, resp. či sa výrobcovia elektriny pokúsia napadnúť takéto rozhodnutia na Ústavnom súde. V opačnom prípade by opakované rozhodnutia Najvyššieho súdu vytvorili ustálenú súdnu prax, ktoré by museli nasledovať aj okresné a krajské sudy v iných obdobných veciach.

Mgr. Ján Macej, Ph.D.
Eversheds Sutherland,
advokátska kancelária, s.r.o.

- 1 Ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/18/2019.
- 2 Išlo konkrétne o spoločnosť Stredoslovenská distribučná, a.s.
- 3 Išlo o rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13Cob/38/2018.
- 4 Išlo o rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 18Cb/167/2016.
- 5 Rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. Pl. ÚS 18/02.
- 6 Článok 125 ods. 6 ústavy SR.
- 7 Napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Obdo/47/2017, sp. zn. 3Cdo/27/2019.
- 8 Rozsudok SDEÚ sp. zn. C-105/03
- 9 Rozsudok SDEÚ sp. zn. C-212/04